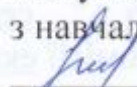

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«КИЇВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ТАВРІЙСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО»**

Циклова комісія економіко-управлінських та соціальних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчально-виховної роботи
 Людмила ПУСТОВОЙТ

“ 29 ” серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК14 Макроекономіка

підготовки фахового молодшого бакалавра

освітньо-професійної програми **Організація обслуговування на транспорті**
спеціальності **073 Менеджмент**

відділення **Транспорту, управління та діловодства**

Робоча програма з дисципліни Макроекономіка для підготовки фахових молодших бакалаврів за освітньо-професійною програмою Організація обслуговування на транспорті для II курсу спеціальності 073 Менеджмент

Розробник: викладач вищої категорії, "старший викладач" – Людмила САРНАВСЬКА

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії економіко-управлінських та соціальних дисциплін

Протокол від “ 26 ” серпня 2022 року № 1

Голова циклової комісії економіко-управлінських та соціальних дисциплін

_____ Людмила САРНАВСЬКА
(підпис) (прізвище та ініціали)

Розглянуто і рекомендовано до затвердження навчально-методичною радою коледжу

Протокол № _____ від «_» _____ 20__р.

Голова НМР _____ Аліна МАРКОВА

Зміст

1. 2	
2. Навчально-тематичний план дисципліни	5
3. Календарно-тематичний план дисципліни	5
4. Теми і плани лекційних занять.	6
5. Теми і плани семінарських занять	8
6. Теми і завдання/питання для самостійної роботи студентів.	22
7. Методи активізації навчального процесу	25
8. Система поточного та підсумкового контролю знань.	25
9. Критерії оцінювання результатів навчання студентів	26
10. Рекомендована література	27
Додатки	28

1. Пояснювальна записка

Макроекономічна теорія пояснює, як на економічний добробут домогосподарств впливають зміни, що відбуваються в економічній системі. Вона з'ясовує, чому фірми можуть здобути або втратити значні суми грошей, коли змінюється економічне середовище, в якому вони функціонують, як і чому змінюються загальні умови ділової активності, як це можна зрозуміти, пояснити, а інколи і передбачити.

Макроекономічні явища відбивають успіхи або невдачі будь-якої країни. Ступінь розвитку країни залежить від ефективності функціонування її економічної системи. Держава може впливати на господарські показники через різні види економічної політики, а також інструменти непрямого впливу на економіку.

Мета – формування ринково орієнтованого економічного світогляду і знань щодо методів прийняття оптимальних господарських рішень за наявних обмежених ресурсів та альтернативних можливостей їх використання.

Завдання – ознайомлення з термінологією макроекономіки, надання знань про базові положення макроекономічної теорії; прищеплення навичок використання інструментарію макроекономічного аналізу; підготовка до вивчення прикладних дисциплін, що базуються на макроекономічній теорії.

Процес вивчення дисципліни OK17 «Макроекономіка» спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

а) загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях, приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 13. Здатність до системного мислення, бути критичним та самокритичним.

Б) спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 9. Здатність проводити економічні розрахунки.

СК 2. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК 12. Здатність підтримувати належний рівень економічних знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Очікувані результати навчання.

РН 8. Демонструвати вміння розв'язувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності.

РН 9. Знаходити оптимальні, обґрунтовані, творчі рішення для розв'язування професійних задач.

РН 12. Демонструвати навички пошуку, збирання, оброблення та аналізування інформації у професійній діяльності.

РН 15. Визначати основні економічні показники підприємства (підрозділу) для підвищення ефективності діяльності.

2. Навчально-тематичний план дисципліни

№	Назва розділу	Кількість годин			
		Всього	Лекції	Семін.	Самост
3	Розділ III. Загальні основи макроекономічних явищ та процесів	48	12	6	30
4	Розділ IV. Теоретичні основи макроекономічної політики	42	8	6	26
	Всього	90	22	12	56

3. Календарно-тематичний план дисципліни

№з \п	Назви розділів і тем	Кількість годин			
		усього	лекції	семінар заняття	сам. роб.
1	2	3	4	5	6
Розділ I. Загальні основи макроекономічних явищ та процесів					
1	Макроекономіка як наука	6	2		4
2	Макроекономічні показники та їх роль в економіці	6	2		4
3	Система національних рахунків в макроекономічному аналізі	2		2	
4	Ринок праці.	8	2		6
5	Інфляція та її наслідки.	6	2		4
6	Макроекономічна нестабільність	2	2		
7	Економічні коливання	2		2	
8	Макроекономічний аналіз: сукупний попит, сукупна пропозиція	8	2		6
9	Споживання, заощадження та інвестиції	8	2		6
10	Приватні інвестиції	2		2	
Розділ II. Теоретичні основи макроекономічної політики					
11	Економічне зростання і ефективність	6	2		4
12	Фінансово-кредитна система в ринковій економіці	8	2		6
13	Економічна динаміка	2		2	
14	Держава в ринковій економіці	2	2		
15	Держава в системі макроекономічного регулювання	8		2	6
16	Макроекономічні процеси у відкритій економіці	6	2		4

17	Тема. Зовнішньоекономічна діяльність	8		2	6
	Всього по дисципліні	90	22	12	56

4. Теми і плани лекційних занять.

Розділ I. Загальні основи макроекономічних явищ та процесів

Тема. Вступ. Макроекономіка як наука

План:

1. Предмет і об'єкт макроекономіки.
2. Основні елементи економічної системи.
3. Суб'єкти макроекономіки.
4. Макроекономічний аналіз.
5. Основні функції макроекономіки.

Тема. Макроекономічні показники та їх роль в економіці

План:

1. Валовий національний продукт та методи його виміру.
2. Валовий внутрішній продукт. Чистий національний продукт.
3. Національний дохід.
4. Формування та розподіл доходів

Тема. Ринок праці.

План:

1. Населення як джерело робочої сили.
2. Показники рівня використання робочої сили: рівень зайнятості, рівень безробіття, коефіцієнт участі в робочій силі.
3. Види безробіття.
4. Види зайнятості.
5. Закон 3 Оукена.

Тема. Інфляція та її наслідки..

План:

1. Суть і види інфляції.
2. Причини інфляції та її наслідки.
3. Безробіття, зайнятість. Закон Оукена.
4. Крива Філіпса.

Тема. Макроекономічна нестабільність

План:

1. Поняття і фази ділового циклу.
2. Причини економічних коливань.
3. Економічні цикли. Принцип акселерації

Тема. Макроекономічний аналіз: сукупний попит, сукупна пропозиція

План:

1. Сукупний попит.
2. Сукупна пропозиція.
3. Рівновага сукупного попиту і сукупної пропозиції.

Тема. Споживання, заощадження та інвестиції

План:

1. Споживання та заощадження як функції доходу.
2. Інвестиції та їх економічна суть.
3. Мультиплікатор інвестицій

Розділ II. Теоретичні основи макроекономічної політики

Тема. Економічне зростання і ефективність

План:

1. Суть, фактори і типи економічного зростання.
2. Основні моделі економічного зростання

Тема. Фінансово-кредитна система в ринковій економіці

План:

1. Фінанси: суть, функції та види.
2. Державний бюджет та державний борг.
3. Кредит: суть, принципи та функції

Тема. Держава в ринковій економіці

План:

1. Роль та місце держави у ринковій економіці.
2. Економічні функції держави.
3. Форми державного регулювання

Тема. Макроекономічні процеси у відкритій економіці

План:

1. Зовнішньоекономічна діяльність та її структура.
2. Теорія міжнародної торгівлі.
3. Платіжний баланс.
4. Валютний курс

5. Теми і плани семінарських занять

Семінарське заняття № 1

Тема: Система національних рахунків в макроекономічному аналізі

План:

1. Предмет, суб'єкти і об'єкт макроекономіки.
2. Основні елементи економічної системи.
3. Макроекономічний аналіз.
4. Валовий національний продукт та методи його виміру.
5. Валовий внутрішній продукт. Чистий національний продукт

Питання для дискусії:

1. Що являє собою макроекономічний аналіз?
2. Що являє собою система національних рахунків?
3. Як обчислюється валовий випуск?
4. У чому полягає різниця між номінальним і реальним ВВП
5. Дайте визначення економічним категоріям: додана вартість, повна вартість, кінцеве споживання.
6. Як розраховується індекс цін ВВП (дефлятор ВВП)

Тести:

1. Головним завданням макроекономіки є забезпечення суспільства знаннями, необхідними для:
  - А. Зростання обсягів виробництва.
  - Б. Збільшення обсягів виробництва.
  - В. Збільшення економічних ресурсів.
  - +Г. Підвищення ефективності економіки.

2. Об'єктом макроекономіки є:
  - А. Виробничі відносини.
  - Б. Продуктивні сили.
  - +В. Економічна система.
  - Г. Приватна економіка.

3. Предметом макроекономіки є:
  - А. Економічні закони і категорії.
  - +Б. Механізм функціонування економіки.
  - В. Економічна політика держави.
  - Г. Механізм функціонування підприємства.

4. Суб'єктами змішаної економіки є:
  - А. Домогосподарства, ринок, держава.
  - Б. Уряд, міністерства, підприємства.
  - +В. Домогосподарства, підприємства, держава.
  - Г. Нефінансові підприємства, фінансові установи, бюджетні установи.

5. Економічні системи різняться:

- А. Структурою виробництва.
- Б. Рівнем життя населення.
- +В. Формою власності на матеріальні ресурси.
- Г. Продуктивністю ресурсів.

6. Позитивна функція макроекономіки спрямована на вивчення:

- +А. Те, що є.
- Б. Шляхів подолання спаду виробництва.
- В. Шляхів забезпечення економічного зростання.
- Г. Методів державного регулювання економіки.

7. Нормативна функція макроекономіки спрямована на обґрунтування:

- +А. Рекомендацій щодо подальшого економічного розвитку.
- Б. Причин спаду виробництва.
- В. Наслідків економічної кризи.
- +Г. Те, що повинно бути

8. Стабілізаційна політика – це:

- А. Сукупність правил поведінки економічних суб'єктів.
- Б. Здатність ухвалювати ефективні господарські рішення.
- В. Конкуренція різних економічних ідей.
- +Г. Заходи уряду, спрямовані на вирішення макроекономічних проблем

9. Відкрита економіка представляє собою:

- +А. Економічну систему, яка пов'язана з іншими державами світу механізмами експорту, імпорту та фінансових операцій;
- Б. Економічну систему, яка базується на ринковій основі;
- В. Економічну систему, в якій здійснюється вільно міграція населення;
- Г. Усі відповіді правильні.

10. До методологічних принципів СНР відноситься таке положення:

- А. Ринкова економіка є стабільною системою.
- +Б. Видатки на виробництво ВВП = доходу від його реалізації.
- В. Продуктивною є діяльність, яка виробляє матеріальні блага.
- Г. Продуктивною є праця, яку застосовують в умовах ринку.

11. Із перелічених величин до складу ВВП за методом доходів входить:

- +А. Змішаний дохід.
- +Б. Чисті неприбуткові податки.
- В. Рента.
- Г. Всі відповіді правильні

12. До секторів СНР належать:

А. Транснаціональні корпорації;

Б. Державні підприємства;

+В. Фінансові установи;

Г. Приватні підприємства

13. Валовий внутрішній продукт - це:

А. Сума всіх вироблених товарів та послуг;

Б. Сума реалізованих товарів та послуг;

+В. Сукупна ринкова вартість кінцевої продукції та послуг, що вироблені за рік резидентами країни;

Г. Сукупна ринкова вартість кінцевої продукції та послуг, що вироблені за рік резидентами і нерезидентами країни.

14. Кінцевими товарами називаються товари, які призначені для:

А. Подальшої обробки та переробки;

Б. Перепродажу;

+В. Споживання;

Г. Усі відповіді правильні.

15. До резидентів країни відносяться:

А. Сезонні робітники;

Б. Фізичні особи, які проживають на території країни більше року, незалежно від громадянства;

В. Юридичні особи, які здійснюють свою виробничу діяльність на території цієї країни;

+Г. Правильні відповіді (б) і (в).

16. Які витрати населення не включаються у споживчі витрати при розрахунку ВВП?

+А. Витрати на перепродаж між кінцевими споживачами;

Б. Витрати на купівлю товарів поточного використання;

В. Витрати на купівлю товарів довгострокового використання;

Г. Усі відповіді неправильні.

17. До непрямих податків не належить:

А. Мито;

Б. Акциз;

В. Податок на додану вартість;

+Г. Податок з доходів фізичних осіб

18. Які з перерахованих нижче доходів включаються у ВВП:

+А. Заробітна плата медичної сестри;

Б. Доход від продажу велосипеда;

В. Покупка заміського будинку, побудованого в 1984 р.;

Г. покупка облігації державної позики

19. Особистий дохід - це:

А. Вартість вироблених за рік товарів і послуг;

+Б. Дохід, отриманий домогосподарствами протягом даного року;

В. Весь дохід, призначений для особистих видатків після сплати податків;

Г. Сума заощаджень із приватних джерел, що перебувають у даній країні.

Семінарське заняття № 2

Тема: Економічні коливання.

План:

1. Поняття і фази ділового циклу.
2. Причини економічних коливань.
3. Економічні цикли. Принцип акселерації.
4. Суть і види інфляції.
5. Причини інфляції та її наслідки.
6. Безробіття, зайнятість. Закон Оукена.
7. Крива Філіпса.

Питання для дискусії:

1. Які характерні риси спаду та піднесення?
2. Які характерні риси піку та поживлення?
3. Що лежить в основі екстернальних теорій вивчення причин економічних криз?
4. Що лежить в основі інтернальних теорій вивчення причин економічних криз?
5. Дати характеристику існуючим видам економічних циклів.
6. Визначити основні рівні рівноваги.
7. Чи можна уникнути фрикційного безробіття? Відповідь обґрунтуйте.
8. Які дії можна запропонувати уряду України з питання подолання структурного безробіття? Відповідь обґрунтуйте.
9. Які види інфляції розрізняють у макроекономіці?
10. Що породжує інфляцію в країні? Відповідь обґрунтуйте.
11. Кількість безробітних у країні становить 2 млн чоловік. Робоча сила — 50 млн чоловік. Визначити рівень безробіття в країні.
12. Якщо минулого року індекс споживчих цін становив 110%, а цього року — 121%, то яким буде темп інфляції.?

Розв'язування задач (приклад)

Задача 1

Номінальний дохід збільшився на 6 %. Рівень цін - на 7 %. Як і на скільки змінився реальний дохід?

Розв'язок. Наближено зміна реального доходу визначається як різниця між номінальним доходом та інфляцією:

$$\Delta r = \Delta n - \Delta i$$

$$\Delta r = 6 - 7 = -1 \%$$

Відповідь. Реальний дохід знизився приблизно на 1 %.

Задача 2

Ви вклали 1000 грн у банк при річній ставці 5%. Яку суму ви отримаєте через два роки?

Розв'язок. За формулою складних відсотків

$$A = A_0 (1 + r)^n,$$

де r – річна ставка, %; A – майбутній капітал; A_0 – початковий капітал.

$$1000 * (1 + 0,05)^2 = 1000 * 1,05 = 1102,5 \text{ грн.}$$

Відповідь. Через два роки сума становитиме 1102.5 грн.

Задача 3

Ви вклали 2 тис. грошових одиниць у комерційний банк при 5-% на один рік. Індекс цін за цей рік становив 104 %. Як і на скільки змінилась реальна вартість ваших заощаджень через рік?

Розв'язок. За формулою складних відсотків номінальна вартість становитиме

$$A = 2000 * (1 + 0,05) = 2100.$$

Оскільки індекс цін дорівнює 1,04, то

$$\text{реальна вартість} = \frac{\text{номінальна вартість}}{\text{індекс цін}}$$

Обчислюємо реальну вартість: $2100 / 1,04 = 2019$.

Відповідь. Реальна вартість збільшилася на 19 гр. од.

Задача 4

Рівень фактичного безробіття 10%, природного — 6%. Фактичний ВВП становить 126 млрд гр. од. Обчислити втрати ВВП від циклічного безробіття або втрати ВВП від недовикористання виробничих можливостей країни.

Розв'язок.

1) Обчислюємо відсоток відставання фактичного ВВП від потенційного:

$$(u_f - u_p) * 2,5 = (10 - 6) * 2,5 = 10 \%$$

2) Обчислюємо ВВП потенційний, який обчислюється в постійних цінах і є величиною, зіставленою з фактичним (реальним) ВВП.

$$Y_p = 100\%,$$

$$Y_f = 100\% - 10\% = 90\%.$$

Отже, пропорція є такою:

$$126 \text{ млрд гр. од.} \text{ — } 90 \%$$

$$Y_p \text{ — } 100\%$$

$$Y_p = \frac{Y_f}{90\%} * 100\% = \frac{126 \text{ млрд гр. од.}}{90\%} * 100\% = 140 \text{ млрд гр. од.}$$

3) За цих умов втрати ВВП від циклічного безробіття дорівнюватимуть:

$$\Delta Y = Y_p - Y_f = 140 - 126 = 14 \text{ млрд гр. од.}$$

Відповідь. Втрати ВВП від циклічного безробіття становитимуть 14 млрд гр. од.

Задача 5

Індекс цін у 1999 р. становив 99,5 %, у 2000 р. — 102,78 %. Обчислити темп інфляції у 2000 р. порівняно з 1999 р.

Розв'язок.

$$T_{\text{инф}} = \frac{102,78\% - 99,5\%}{99,5\%} = 3,3\%$$

Відповідь. Темп інфляції у 2000 р. порівняно з 1999 р. становив 3,3 %. Отже, інфляція прискорилась.

Задача 6

Кількість безробітних у країні становить 2 млн чоловік. Робоча сила — 50 млн. чоловік. Визначити рівень безробіття в країні.

Розв'язок. Рівень безробіття визначається як відношення кількості безробітних до робочої сили (у відсотках).

$$\frac{2}{50} * 100\% = 4\%$$

Відповідь. Рівень безробіття в країні становить 4 %.

Доповіді

1. Погляди класиків, монетаристів і кейнсіанців на механізм функціонування економіки.
2. Основні напрями формування економічної політики України.

Семінарське заняття № 3

Тема. Приватні інвестиції

План:

1. Інвестиції та їх економічна суть. Мультиплікатор інвестицій
2. Суть, фактори і типи економічного зростання.
3. Основні моделі економічного зростання
4. Споживання та заощадження як функції доходу.

Питання для обговорення:

1. Дайте визначення валових і чистих інвестицій.
2. Поясніть, як впливають на інвестиційний попит очікувана норма чистого прибутку і відсоткова ставка комерційних банків?
3. Визначте, які додаткові фактори впливають на інвестиційний попит.
4. Що розуміють під інвестиційним попитом?
5. Які фактори впливають на розмір інвестицій?
6. Поясніть залежність між ВВП та інвестиціями?

Тести

1. На обсяг інвестиційного попиту впливає:
  - A. Рівень відсоткової ставки .
  - Б. Оптимістичні та песимістичні очікування підприємців.
  - В. Рівень технологічних змін у виробництві.
  - Г. Рівень завантаження виробничого обладнання.
2. На інвестиційний попит не впливає:
  - A. Багатство.
  - Б. ВВП.

- В. Очікування підприємців.
- Г. Податок на прибуток, одержаний від реалізації інвестиційного проекту.
3. Визначте фактори, які впливають на величину автономних інвестицій:
- А. Величина виробничих потужностей.
- Б. Стійке збільшення попиту на ринку благ.
- В. Галузева структура народного господарства.
- Г. Темпи технічного прогресу.
4. Відрахування на відновлення зношеного капіталу – це:
- А. Чисті інвестиції.
- Б. Чисті закордонні інвестиції.
- В. Амортизація.
- Г. Фонди, які не можуть бути використані для закупівлі споживчих товарів.
- Д. Засоби, які призначені для задоволення особистих потреб непрямим способом.
5. Яка існує залежність між інвестиціями та ставкою відсотку?
- А. Пряма.
- Б. Зворотна.
- В. Не існує залежності.
6. Внаслідок дії якого фактору відбудеться зростання інвестицій?
- А. Впровадження більш продуктивного обладнання.
- Б. Збільшення податків.
- В. Погіршення економічних умов в Україні.
- Г. Збільшення витрат на придбання, експлуатацію та обслуговування обладнання.
7. Якщо реальна відсоткова ставка збільшиться, то:
- А. Крива попиту на інвестиції зсунеться вправо.
- Б. Крива попиту на інвестиції зсунеться вліво.
- В. Крива попиту на інвестиції переміститься в гору.
- Г. Інвестиційні витрати скоротяться.
- Д. Всі попередні відповіді невірні.
8. Що з перерахованого відноситься до поняття «інвестиції» у системі національних рахунків?
- А. Будь-яка покупка облігації.
- Б. Будь-яка кількість накопиченого доходу, що не йде на заощадження.
- В. Будь-яка покупка акцій.
- Г. Усі попередні відповіді невірні.
- Д. Відповіді А, Б, В вірні.
9. Статистика більшості економічно розвинутих країн показує, що:
- А. Частка інвестицій у ВВП і темпи зростання продуктивності праці знаходяться в зворотній залежності.
- Б. Існує тісний прямий зв'язок між часткою ВВП, що спрямовується на інвестиції, і темпами зростання продуктивності праці.
- В. Високі граничні податкові ставки на доходи корпорацій і приватні доходи сприяють інвестиціям.

Г. Скорочення інвестиційних витрат призводить до збільшення ВВП.

10. Якщо інвестиційний попит перевищує заощадження, то ставка відсотку:

А. Буде зростати.

Б. Буде зменшуватись.

В. Не зміниться.

Питання:

1. Чому крива сукупного попиту є спадною? (Перерахувати цінові фактори, що впливають на сукупний попит)
2. Обсяг кінцевих товарів і послуг, який може бути запропонований, тобто вироблений, в економіці за різних рівнів цін. *Сукупна пропозиція*
3. Сума грошей, яка витрачається населенням на придбання матеріальних благ і послуг, називається *Споживання*
4. Відношення будь-якої зміни в споживанні до тієї зміни в доході, яка його викликала, називається *Гранична схильність до споживання*
5. Економічні ресурси, які спрямовуються на збільшення реального капіталу суспільства *Інвестиції*.
6. Коефіцієнт, що показує залежність зміни доходу від зміни інвестицій називається *Мультиплікатор*
7. До чого призводить зростання рівня цін *Скорочує споживання*
8. Сукупний попит на інвестиції залежить від *відсоткової ставки*
9. Зниження податків збільшує використовуваний дохід *Так*
10. Відстрочене споживання або та частина доходу, яка в нинішній час не споживається називається. Вони дорівнюють різниці між доходами і поточним споживанням. *Заощадження*

Семінарське заняття № 4

Тема. Економічна динаміка

План:

1. Суть, фактори і типи економічного зростання.
2. Основні моделі економічного зростання
3. Фінанси: суть, функції та види.
4. Державний бюджет та державний борг.

Питання для обговорення:

1. Дайте визначення категорій «економічне зростання» і «економічний розвиток». Поясніть сутність і взаємозв'язок цих категорій.
2. Якими показниками вимірюється економічне зростання?
3. Назвіть типи економічного зростання і поясніть ознаки кожного із них.
4. Назвіть основні фактори економічного зростання та показники його вимірювання.
5. Розкрийте економічний зміст кривої виробничих можливостей. Покажіть, як ця крива відображає економічне зростання?
6. Розкрийте зміст і визначте основні рівняння моделі Домара.
7. Розкрийте зміст моделі Харрода та поясніть основні її рівняння.
8. Охарактеризуйте неокласичну модель Р. Солоу.

9. Назвіть та поясніть визначальні рівняння моделі Р. Солоу.
10. Дайте оцінку перспективі економічного зростання в Україні на найближчі 8-9 років.

Тести

1. Економічне зростання відносно економічного розвитку є:
  - А. Визначальним фактором.
  - Б. Складовою.
  - В. Показником кількісних змін в економіці.
  - Г. Показником якісних змін в економіці.
2. Економічне зростання вимірюється:
  - А. Приростом реального ВВП.
  - Б. Приростом грошової маси.
  - В. зниженням загального рівні цін.
  - Г. Зниженням рівня безробіття.
3. До факторів пропозиції економічного зростання належить:
  - А. Обсяг внутрішніх інвестицій.
  - Б. Сукупні витрати.
  - В. Кількість і якість трудових ресурсів.
  - Г. Пропозиція на грошовому ринку.
4. Найбільш суттєвим фактором економічного зростання у розвинутих країнах світу сьогодні є:
  - А. Збільшення обсягу основного капіталу (основних фондів).
  - Б. Збільшення чисельності зайнятих.
  - В. Технологічні зміни у виробництві.
  - Г. Збільшення експорту.
5. Яка з наведених країн досягла за останні три-чотири десятиліття найбільш високих темпів економічного зростання?
  - А. США.
  - Б. Німеччина.
  - В. Велика Британія.
  - Г. Японія.
6. Неокейнсіанські моделі економічного зростання ґрунтуються на:
  - А. Сукупному попиті.
  - Б. Сукупній пропозиції.
  - В. Ефективній фіскальній системі.
  - Г. Гнучкій грошово-кредитній системі.
7. Основним інструментом неокласичного аналізу економічного зростання є:
  - А. Економічна система.
  - Б. Виробнича функція.
  - В. Виробничі можливості.
  - Г. Обсяг основного капіталу.
8. Визначальними факторами економічного зростання в моделі Солоу є:
  - А. Технічний прогрес.
  - Б. Капіталоозброєність.

- В. Екологічна ситуація в країні.
- Г. Зростання населення країни.

9. За основу економічного зростання в моделі Солоу береться:

- А. Зростання зайнятості.
- Б. Зростання продуктивності праці.
- В. Зростання загального рівня цін.
- Г. Зростання обсягів промислового виробництва.

10. У моделі «AD – AS» економічне зростання може бути показано як:

- А. Переміщення вліво кривої AS.
- Б. Переміщення вправо кривої AD.
- В. Переміщення вліво кривої AD.
- Г. Переміщення вправо кривої AS.

Семінарське заняття № 5

Тема . Держава в системі макроекономічного регулювання

План:

1. Фіскальна політика держави. Крива Лаффера.
2. Бюджетна політика держави.
3. Монетарна політика держави.
4. Форми державного регулювання
5. Суть основних економічних функцій держави.
6. Економічний кругообіг в умовах чистого ринку.
7. Структура наукових поглядів щодо державного регулювання економіки.

Питання для обговорення:

1. У чому полягають обмеження ринкового механізму при регулюванні економіки?
2. Чим викликана необхідність державного втручання в економіку країни?
3. Що таке державне регулювання економіки?
4. Назвіть основні економічні функції держави в регулюванні економіки.
5. Які форми державного регулювання застосовують в умовах змішаної економіки?
6. Назвіть основні положення класичної теорії автоматичного регулювання економіки за допомогою ринкового механізму.
7. Назвіть основні положення кейнсіанської теорії державного регулювання економіки.
8. Розкрийте зміст монетаристської теорії державного регулювання економіки.
9. Розкрийте зміст теорії економіки пропозиції та покажіть розбіжності між нею і кейнсіанською теорією.
10. У чому полягає сутність теорії раціональних очікувань?

Тести: (варіант 1)

1. Відповісти "так" чи "ні".

Стимулююча фіскальна політика спрямована на зростання державних витрат.

2. До економічних функцій держави не належить:

- а) перерозподіл доходів;
- б) регулювання кількості грошей в економіці;
- в) підтримка розвитку духовної сфери;
- г) формування нормативно-правових актів регулювання економіки.

3. Бюджетно-податкова політика, спрямована на скорочення державних видатків та збільшення податків з метою стабілізації економіки в період піднесення, — це:

- а) стимулююча фіскальна політика;
- б) недискреційна фіскальна політика;
- в) стримуюча фіскальна політика;
- г) монетарна політика.

4. Фіскальна політика, яка не потребує спеціальних рішень уряду, — це:

- а) активна фіскальна політика;
- б) монетарна політика;
- в) недискреційна фіскальна політика;
- г) антиінфляційна фіскальна політика.

5. Податкова система є прогресивною, якщо:

- а) після виплати податків нерівність у суспільстві зростає;
- б) після виплати податків нерівність у суспільстві зменшується;
- в) багатий платить податками меншу частку своїх доходів, ніж це робить бідний;
- г) зростає нерівність у доходах.

6. Крива Лаффера:

- а) знаходить мінімальну податкову ставку;
- б) показує зв'язок між податковими ставками та обсягом податкових надходжень;
- в) обчислює середні податкові надходження;
- г) обчислює середню податкову ставку.

7. Бюджет — це грошове вираження збалансованого кошторису:

- а) доходів держави та доходів домогосподарств;
- б) витрат держави та витрат домогосподарств;
- в) доходів та видатків держави;
- г) доходів та податків держави.

8. У період економічного спаду уряд:

- а) створює профіцит державного бюджету;
- б) створює дефіцит державного бюджету;
- в) збільшує податки;
- г) зменшує державні витрати.

9. Відмова держави виплачувати відсотки та погашати свої зобов'язання перед внутрішніми або зовнішніми інвесторами — це:

- а) зовнішній борг;
- б) автоматична фіскальна політика;
- в) рефінансування боргу;

- г) суверенний дефолт.
- 10. Із монетизацією дефіциту державного бюджету держава одержує:
  - а) профіцитний бюджет;
  - б) сеньйораж;
  - в) зростання ВВП;
  - г) мінімальну інфляцію.

Тести (варіант 2)

1. Відповісти "так" чи "ні".
Крива загального попиту на гроші є спадною.
2. Відповісти "так" чи "ні".
Попит грошей в Україні контролюється Національним банком.
3. Грошові запаси на банківських рахунках і вклади у комерційних банках — це:
  - а) дрібні строкові вклади;
  - б) депозитні сертифікати підприємств;
  - в) чекові вклади;
  - г) безчекові ощадні рахунки.
4. До засобів платежу не належить:
  - а) вексель;
  - б) резервна норма;
  - в) електронні гроші;
  - г) чек.
5. За класичною теорією грошового ринку визначальним є:
  - а) попит на гроші;
  - б) пропозиція грошей;
  - в) швидкість обігу грошей;
  - г) рівень цін.
6. Рівновага грошового ринку досягається у точці, де:
  - а) попит на гроші дорівнює пропозиції грошей;
  - б) грошова маса дорівнює попиту на гроші для угод;
  - в) сукупний попит дорівнює попиту на гроші з боку активів;
  - г) попит на гроші для угод дорівнює попиту на гроші з боку активів.
7. Попит на гроші за мотивом застережливості залежить від:
  - а) доходу;
  - б) пропозиції грошей;
  - в) відсоткової ставки;
  - г) загального попиту на гроші.
8. Норма обов'язкового резервування:
  - а) прямо пропорційна сумі обов'язкових резервів;
  - б) прямо пропорційна сумі залучених депозитів;
  - в) прямо пропорційна депозитному мультиплікатору;
  - г) обернено пропорційна відсотковій ставці.
9. До знарядь грошово-кредитної політики не належить:
  - а) зміна резервної норми;
  - б) зміна облікової ставки;

- в) зміна державних витрат;
- г) операції на відкритому ринку.
- 10. Політика дорогих грошей використовується для:
  - а) здешевлення кредиту;
  - +б) зменшення ВВП;
  - в) збільшення сукупних витрат;
  - г) збільшення зайнятості.

Приклади розв'язування задач

ЗАДАЧА 1. Грошова маса країни характеризується такими даними (млрд гр. од.):
 Готівка – 500, Чекові вклади – 120, Вклади на безчекових ощадних рахунках – 230,
 Дрібні строкові вклади – 1100, Великі строкові вклади – 1800
 Визначити грошові агрегати M_1 , M_2 , M_3 .
 Розв'язок. Грошовий агрегат $M_1 = \text{готівка} + \text{чекові вклади} = 500 + 120 = 620$.
 Грошовий агрегат $M_2 = M_1 + \text{вклади на безчекових ощадних рахунках} + \text{дрібні строкові вклади} = 620 + 230 + 1100 = 1950$.
 Грошовий агрегат $M_3 = M_2 + \text{великі строкові вклади} = 1950 + 1800 = 2750$.
 Відповідь. $M_1 = 620$ млрд гр. од, $M_2 = 1950$ млрд гр. од, $M_3 = 2750$ млрд гр. од.

ЗАДАЧА 2. Швидкість обороту грошей в економіці становить 5, реальний дохід дорівнює 160 млрд гр. од., рівень цін становить 1,1. Обчислити величину трансакційного попиту на гроші.

Розв'язок. Трансакційний попит на гроші— це частка реального доходу і швидкості обороту грошей: $L_t = Y / V = 160 / 5 = 32$ млрд гр. од.

Відповідь. Трансакційний попит на гроші становить 32 млрд гр. од.

Семінарське заняття № 6

Тема. Зовнішньоекономічна діяльність

План:

1. Зовнішньоекономічна діяльність та її форми.
2. Платіжний баланс та його рахунки.
3. Валютний курс та валютне котирування.
4. Зовнішня торгівля: суть та вплив на ВВП.

Доповіді

1. Оцінка розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України.
2. Основні елементи зовнішньоекономічної політики держави.

Питання для обговорення:

1. Назвіть основні функції найбільш впливових міжнародних організацій у системі міжнародних економічних відносин.
2. Як називається статистичний документ, в якому відображаються всі результати зовнішньоекономічної діяльності країни?
3. З яких основних розділів складається платіжний баланс країни?
4. Охарактеризуйте рахунок поточних операцій і рахунок операцій з капіталом та фінансових операцій в умовах України.

5. Назвіть умови вирівнювання платіжного балансу.
6. Як встановлюється валютний курс у довгостроковому та короткостроковому періодах?
7. Охарактеризуйте етапи становлення світової валютної системи.
8. Назвіть основні елементи зовнішньоекономічної політики держави.

Тести

1. Принцип порівняльних переваг вперше сформулював:
  - А. Адам Сміт.
  - Б. Давід Рікардо.
  - В. Жан Боден.
  - Г. Джон Кейнс.
2. Яка країна має найбільші вигоди на світовому ринку?
  - А. Країна, в якій для виробництва товарів використовується складніша праця.
  - Б. Країна, в якій для виробництва товарів використовується складна і наукомістка праця.
  - В. Країна, в якій для виробництва товарів використовується інтенсивніша праця.
  - Г. Країна, яка купує ці товари.
3. Складова частина платіжного балансу країни – рахунок поточних платежів – включає:
  - А. Товарний експорт.
  - Б. Прямі інвестиції.
  - В. Капітальні трансферти.
  - Г. Поточні трансферти.
4. Рахунок капітальних операцій не відображає:
  - А. Отримання іноземних кредитів.
  - Б. Прямі інвестиції.
  - В. Поточні трансферти.
  - Г. Капітальні трансферти.
5. Реальний валютний курс відображає співвідношення між:
  - А. Кількістю валют, які обмінюються.
  - Б. Кількістю товарів, які обмінюються.
  - В. Статтями платіжного балансу.
  - Г. Національними й іноземними цінами.
6. Якщо країна девальвувала свою валюту, це означає, що:
  - А. Внутрішня купівельна спроможність одиниці національної валюти знизалась.
  - Б. Національний банк підвищив ціну, за якою він буде купувати золото за кордоном.
  - В. Країна має дефіцит платіжного балансу.
  - Г. Країна має значний зовнішній борг.
7. Що збільшує пропозицію іноземної валюти:
  - А. Експорт капіталу.
  - Б. Імпорт товарів та послуг.
  - В. Експорт товарів та послуг.
  - Г. Імпорт капіталу.

1. Зазначте основні форми міжнародних економічних відносин:
  - А. Міжнародна торгівля.
  - Б. Міжнародні валютно-фінансові відносини.
  - В. Міжнародні спортивні змагання.
  - Г. Розвиток індустріалізації виробництва.
2. Що спричинило погіршення світогосподарських зв'язків України в 90-х роках ХХ століття?
  - А. Зміна економічної системи.
  - Б. Розрив частини господарських зв'язків з країнами СНД.
  - В. Переважання в експорті України товарів паливно сировинної групи і мала частка машин, обладнання, електронної техніки.
  - Г. Впровадження національної валюти – гривні.
10. Які шляхи поліпшення зовнішньоекономічної діяльності України?
  - А. Скасування будь-яких протекціоністських заходів щодо імпорту товарів.
  - Б. Зменшення експорту товарів паливно-сировинної групи і поліпшення їх якості.
  - В. Збільшення іноземних інвестицій.
  - Г. Виготовлення в Україні імпортозамінної і конкурентоспроможної продукції.

6. Теми і завдання/питання для самостійної роботи студентів.

Тема. Макроекономіка як наука (4 години)

План:

1. Історія розвитку макроекономічної науки.
2. Дослідження макроекономіки відомими філософами і економістами.
3. Методи дослідження національної економіки.

Література: [Л-1, Л-2]

Форма контролю: опитування, перевірка конспекту.

Тема. Макроекономічні показники та їх роль в економіці (4 год.)

План:

1. Макроекономічне моделювання.
2. Макроекономічна політика.
3. Новітні макроекономічні показники: індекс людського розвитку, індекс економічної свободи, рівень глобалізації економіки
4. Особливості використання СНР в статистичному обліку України

Література: [Л-1, Л-2]

Форма контролю: опитування, перевірка конспекту.

Тема. Ринок праці. (6 год.)

План:

1. Механізм ринку праці.
2. Неокласична теорія ринку праці.
3. Кейнсіанська теорія ринку праці.

4. Втрати від безробіття.
5. Визначення впливу безробіття на динаміку ВВП.
6. Особливості формування ринку праці в Україні.
7. Зайнятість і безробіття у вітчизняній економіці.
8. Державне регулювання зайнятості.

Література: [Л-1, Л-2]

Форма контролю: опитування, перевірка конспекту.

Тема. Інфляція та її наслідки. (4 години)

План:

1. Особливості інфляції у країнах з перехідною економікою.
2. Причини розвитку гіперінфляції в Україні та шляхи її подолання.
3. Кейнсіанська теорія щодо причини інфляції та її недоліки.
4. Роль грошей в інфляційному механізмі: монетаристський підхід та позиція кейнсіанців.

Література: [Л-1, Л-2]

Форма контролю: опитування, перевірка конспекту.

Тема. Макроекономічний аналіз: сукупний попит, сукупна пропозиція (6 год)

План:

1. Сукупний попит. Нецінові чинники сукупного попиту та їх вплив на його криву.
2. Сукупна пропозиція. Довгострокова сукупна пропозиція та її теоретичний інструментарій.
3. Основна модель короткострокової сукупної пропозиції.
4. Нецінові чинники короткострокової сукупної пропозиції: ресурсові ціни, продуктивність ресурсів, субсидії підприємствам і податки на підприємства.
5. Модель AD-AS як базова модель економічної рівноваги.

Література: [Л-1, Л-2]

Форма контролю: опитування, перевірка конспекту.

Тема. Споживання, заощадження та інвестиції. (6 год.)

План:

1. Гранична схильність до споживання та заощаджень.
2. Заощадження як джерело і фінансове обмеження інвестицій.
3. Залежність заощаджень від доходу.
4. Структура заощаджень приватної закритої економіки.
5. Роль фінансової системи в трансформації заощаджень в інвестиції.
6. Фінансові ринки, фінансові посередники.

Література: [[Л-1, Л-2]]

Форма контролю: опитування, перевірка конспекту.

Тема. Економічне зростання і ефективність (4 години)

План:

1. Особливості економічного розвитку України.
2. Перехід до економічного зростання.
3. Неокейнсіанські моделі економічного зростання
4. Неокласичні моделі економічного зростання

Література: [Л-1, Л-2]

Форма контролю: опитування, перевірка конспекту.

Тема. Фінансово-кредитна система в ринковій економіці (6 години)

План:

1. Вплив дефіциту бюджету і державного боргу на національну економіку.
2. Банківська система України.
3. Функції Національного банку України

Література: [Л-1, Л-2]

Форма контролю: опитування, перевірка конспекту.

Тема. Держава в системі макроекономічного регулювання (6 години)

План:

1. Класична теорія як теоретична база державного невтручання в економіку
2. Кейнсіанська теорія як теоретична база державного регулювання економіки
3. Монетариське трактування економічної ролі держави

Література: [Л-1, Л-2]

Форма контролю: опитування, перевірка конспекту.

Тема. Макроекономічні процеси у відкритій економіці. (4 год.)

План:

1. Дискреційна фіскальна політика.
2. Недискреційна (автоматична) фіскальна політика. Автоматичні чисті податки як вмонтовані стабілізатори.
3. Сутність та кінцеві цілі монетарної політики.

Література: [Л-1, Л-2]

Форма контролю: опитування, перевірка конспекту.

Тема: Зовнішньоекономічна діяльність (6 годин)

План:

1. Зовнішньоекономічна діяльність та її форми
2. Основні елементи зовнішньоекономічної політики держави
3. Платіжний баланс та його характеристика
4. Валютний курс та валютне котирування
5. Оцінка розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України

Література: [Л-1, Л-2]

Форма контролю: конспект, доповідь

7. Методи активізації навчального процесу

Класичні лекції, лекції проблемного характеру, семінарські заняття; тести; повідомлення за темою (усна доповідь); розв'язування ситуаційних задач; індивідуальні консультації для студентів; виконання студентами самостійних завдань.

8. Система поточного та підсумкового контролю знань.

Поточний контроль: усне/письмове опитування, економічний диктант, презентація (представлення виконаного завдання); тестування, розв'язування ситуаційних задач.

Підсумковий контроль: залік.

Питання для самоконтролю на залік:

1. Історія розвитку макроекономічної науки
2. Предмет і об'єкт макроекономіки.
3. Основні елементи економічної системи.
4. Суб'єкти макроекономіки.
5. Макроекономічний аналіз.
6. Основні функції макроекономіки.
7. Валовий національний продукт та методи його виміру.
8. Валовий внутрішній продукт. Чистий національний продукт.
9. Національний дохід.
10. Формування та розподіл доходів
11. Поняття і фази ділового циклу.
12. Причини економічних коливань.
13. Економічні цикли. Принцип акселерації.
14. Суть і види інфляції.
15. Причини інфляції та її наслідки.
16. Безробіття: суть та види.
17. Зайнятість. Закон Оукена.
18. Крива Філіпса.
19. Сукупний попит. Крива сукупного попиту.
20. Сукупна пропозиція. Крива сукупної пропозиції.
21. Рівновага сукупного попиту і сукупної пропозиції.
22. Споживання та заощадження як функції доходу.
23. Інвестиції та їх економічна суть.
24. Мультиплікатор інвестицій.
25. Суть і типи економічного зростання.
26. Фактори економічного зростання
27. Основні моделі економічного зростання.
28. Фінанси: суть і функції.
29. Фінансова система України.
30. Державний бюджет: суть і структура.
31. Державний борг: суть та види.

- 32.Кредит: суть, принципи і функції.
- 33.Банки: призначення та функції.
- 34.Банківська система України.
- 35.Роль та місце держави у ринковій економіці.
- 36.Економічні функції держави.
- 37.Форми державного регулювання.
- 38.Методи і засоби державного регулювання економіки. Деретулювання економіки
- 39.Класична теорія як теоретична база державного невтручання в економіку.
- 40.Кейнсіанська теорія як теоретична база державного регулювання економіки.
- 41.Монетариське трактування економічно ролі держави.
- 42.Вплив дефіциту бюджету і державного боргу на національну економіку.
- 43.Економічна безпека України
- 44.Сутність економічного суверенітету України.
- 45.Фіскальна політика держави, її види.
- 46.Особливості формування ринку праці в Україні
- 47.Зайнятність і безробіття у вітчизняній економіці.
- 48.Особливості інфляції у країнах з перехідною економікою.
49. Причини розвитку гіперінфляції в Україні та шляхи її подолання.

9. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Оцінювання знань за 4-бальною системою:

Оцінка "5" (відмінно, високий рівень) ставиться тоді, коли студент: дає повні відповіді на запитання щодо рівноваги споживача, виробника та ринкової рівноваги, розуміє і пояснює суть монополії, олігополії, монополістичної конкуренції, закону попиту і пропозиції; пояснює суть макроекономічних показників та їх вплив на соціально-економічні показники держави, поняття державного бюджету, державного боргу, фінансової системи, форми державного регулювання; вміє розв'язувати задачі на витрати, доходи, вміє знаходити рівновагу споживача, виробника і ринку.

Оцінка «4» (добре, достатній рівень) ставиться тоді, коли відповідь в основному задовольняє ті самі вимоги, що й на відповідь на оцінку «5», але робить незначні помилки при відповіді на теоретичні питання, допускає невеликі неточності при проведенні розрахунків і виконує завдання на рівні аналогічного відтворення.

Оцінка «3» (задовільно, середній рівень) ставиться тоді, коли студент знає і розуміє основні положення теми, але: не досить глибоко володіє матеріалом, допускає помилки, при визначенні методів економічного аналізу; у відповіді немає послідовності, чіткості; допускає помилки при проведенні розрахунків; при виконанні завдання не може ефективно використовувати наявний наочний матеріал; виявляє основні знання в обсязі, необхідному для подальшого навчання і роботи на рівні репродуктивного відтворення.

Оцінка «2» (незадовільно, початковий рівень) ставиться тоді, коли студент не орієнтується в матеріалі, допускає істотні помилки, що спотворюють зміст вивченого розділу, виявляє серйозні пробіли в знаннях основного матеріалу, допускає грубі помилки на рівні нижче репродуктивного відтворення.

10. Рекомендована література

Основна

1. М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Ю. М. Петрушенко. Макроекономіка : підручник. 2-ге вид., переробл. Суми : Сумський державний університет, 2021. – 307 с.
2. Малий І.Й. Макроекономіка: базовий електронний текст лекцій. / Укладачі: Малий І.Й., Радіонова І.Ф., Куценко Т.Ф., Федірко Н.В. та ін. Київ: КНЕУ, 2017. 200 с.

Додаткова.

3. Кібік О. М., Редіна Є. В., Хаймінова Ю. В., Котлубай В. О., Примаченко І. Ф., Калмикова Н. Ю. Макроекономіка. Мікроекономіка : практикум. Одеса, 2020. 76 с
4. Панчишин С.М., Островерх П.І., Грабинська І.В. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник : у 2 кн./ за ред. С.М. Панчишина, П.І. Островерха. – 3-тє вид., виправл. та доп. Львів: Апріорі, 2017. Кн.1: Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка . 567с.

Інформаційні ресурси

5. Малий І.Й. Макроекономіка: базовий електронний текст лекцій. / Укладачі: Малий І.Й., Радіонова І.Ф., Куценко Т.Ф., Федірко Н.В. та ін. Київ: КНЕУ, 2017. 200 с. URL: http://feu.kneu.edu.ua/ua/depts4/mdu/disciplines_of_bachelor_level_mdu/macroeconomics/
6. Всі новини економіки та фінансів: URL: <http://www.ukr.net/ua/news/jekonomika>
7. Інформаційно-пошукова система законодавчих і нормативних документів України URL: <http://www.rada.gov.ua>
8. Сайт Національного Інституту стратегічних досліджень URL: <http://www.niss.gov.ua>
9. Нормативно-законодавчі акти у державному секторі, підприємницької діяльності, міжнародні стандарти. URL: <https://mof.gov.ua/uk>
10. Законодавчі та нормативні акти з банківської діяльності. Періодичні видання НБУ. URL: <https://www.bank.gov.ua/>
11. Державна служба статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Додатки

(зразки завдань для контролю знань)

Орієнтовна тематика для доповіді:

1. Оцінка розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України.
2. Основні елементи зовнішньоекономічної політики держави.
3. Погляди класиків, монетаристів і кейнсіанців на механізм функціонування економіки.
4. Основні напрями формування економічної політики України.

Приклад різнорівневого завдання.

Початковий рівень – по 0,5 бала

1. Головним завданням макроекономіки є забезпечення суспільства знаннями, необхідними для:
  - А. Зростання обсягів виробництва.
  - Б. Збільшення обсягів виробництва.
  - В. Збільшення економічних ресурсів.
  - Г. Підвищення ефективності економіки.

2. Об'єктом макроекономіки є:
  - А. Виробничі відносини.
  - Б. Продуктивні сили.
  - В. Економічна система.
  - Г. Приватна економіка.

3. Предметом макроекономіки є:
  - А. Економічні закони і категорії.
  - Б. Механізм функціонування економіки.
  - В. Економічна політика держави.
  - Г. Механізм функціонування підприємства.

4. Суб'єктами змішаної економіки є:
  - А. Домогосподарства, ринок, держава.
  - Б. Уряд, міністерства, підприємства.
  - В. Домогосподарства, підприємства, держава.
  - Г. Нефінансові підприємства, фінансові установи, бюджетні установи.

Середній рівень – 1 бал.

Визначте та проаналізуйте проблеми макроекономічного характеру, які мали яскравий прояв для національної економіки з початку отримання Україною незалежності.

Достатній рівень – 1 бал

Створіть хронологічну карту макроекономічних шкіл

Високий рівень – по 0,5 балів

Завдання 1. Розрахувати ВВП за таких умов, млрд. грн.: випуск = 920, проміжне споживання = 560, податок на додану вартість = 40, інші продуктові податки = 8, субсидії на продукти = 10.

Завдання 2. Розрахувати чистий внутрішній продукт за таких умов, млрд. грн.: приватне споживання = 310, чисті інвестиції = 10, державні видатки = 90, трансфертні платежі = 55, витрати на відновлення зношеного капіталу = 60, експорт = 10, імпорт = 12.

Зразок питань для економічного диктанту

1. Обсяг кінцевих товарів і послуг, який може бути запропонований, тобто вироблений, в економіці за різних рівнів цін. *Сукупна пропозиція*
2. Сума грошей, яка витрачається населенням на придбання матеріальних благ і послуг, називається *Споживання*
3. Відношення будь-якої зміни в споживанні до тієї зміни в доході, яка його викликала, називається *Гранична схильність до споживання*
4. Економічні ресурси, які спрямовуються на збільшення реального капіталу суспільства *Інвестиції*.
5. Коефіцієнт, що показує залежність зміни доходу від зміни інвестицій називається *Мультиплікатор*

*Зразок ситуаційних задач***Задача 1**

Номінальний дохід збільшився на 6 %. Рівень цін - на 7 %. Як і на скільки змінився реальний дохід?

Задача 2

Ви вклали 1000 грн у банк при річній ставці 5%. Яку суму ви отримаєте через два роки?

Зразок тестових завдань

1. Головним завданням макроекономіки є забезпечення суспільства знаннями, необхідними для:

- А. Зростання обсягів виробництва.
- Б. Збільшення обсягів виробництва.
- В. Збільшення економічних ресурсів.
- +Г. Підвищення ефективності економіки.

2. Об'єктом макроекономіки є:

- А. Виробничі відносини.
- Б. Продуктивні сили.
- +В. Економічна система.

Г. Приватна економіка.

3. Предметом макроекономіки є:

- А. Економічні закони і категорії.
- +Б. Механізм функціонування економіки.
- В. Економічна політика держави.
- Г. Механізм функціонування підприємства.

4. Суб'єктами змішаної економіки є:

- А. Домогосподарства, ринок, держава.
- Б. Уряд, міністерства, підприємства.
- +В. Домогосподарства, підприємства, держава.
- Г. Нефінансові підприємства, фінансові установи, бюджетні установи.

5. Економічні системи різняться:

- А. Структурою виробництва.
- Б. Рівнем життя населення.
- +В. Формою власності на матеріальні ресурси.
- Г. Продуктивністю ресурсів.